

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กลาโหม, กระทรวง. ว่าด้วยเมืองเพชรบุรี ลูกหมู่ลาวพวน ลาวทางดำ เป็นชนทมิฬ 10 คน
รัชกาลที่ 5. เล่ม 1 หน้า 288, 289.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันภาค 23.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ลียงเชียงเจริญ, 2510.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะอักษรศาสตร์. ไทย กะ- ไค. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- จิตร ภูมิศักดิ์. ความเป็นมาของคำสยาม ลาว และขอม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ดวงกมล.
- ชาคริต อนันทรวิวัฒน์. "ระบบหน่วยเสียงภาษาไทยคำ หมูบ้านป่านาด" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2521.
- ดุษฎี บริพัตร. ไร่ไทยศิลปการฟ้อนรำพื้นเมืองภาคต่าง ๆ . กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลิศ
แอนด์เพรสจำกัด, 2535.
- ธิดา สารระยา. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2529.
- นิพนธ์ เสนาพิทักษ์. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรพิทยา, 2521.
- _____. สำนวนผู้ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรพิทยา, 2521.
- พ. สิ้นธุเสก. วารสารวัฒนธรรมไทย. ปีที่ 4 ฉบับที่ 11, 2512.
- มนตรี ศรีบุษรา. ไทยดำรำพัน. กรุงเทพฯ: ศิริพรการพิมพ์, 2522.
- มณู อุดมเวช. ไทยดำเมืองวาด. ดีเอิร์ธ 2000 ปีที่ 2 แบบที่ 16, 2538.
- มยุรี วัดแก้ว. การศึกษาโครงสร้างสังคมลาวโซ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2521.
- มาเชี่ยล ดัชเช่ และไพฑูรย์ ดัชเช่. ปัญหาการเมืองของชนชาติเผ่าไทยในเอเชีย เวียดนาม
พม่าและจีน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คำการพิมพ์, 2519.
- เรไร สืบสุข, สุขสมาน ยอดแก้ว และรัชฎาภรณ์ เศรษฐวัฒน์. วรรณกรรมพื้นบ้านไทยทรงดำ
อำเภอเขาชัย้อย จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี : วิทยาลัยครูเพชรบุรี, 2523.

วิทยาลัยครูเพชรบุรี. นิทรรศการวิชาการศึกษาและวัฒนธรรม 27. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2527.

ศิลปกร, กรม. ประวัติพระยาสุรศักดิ์มนตรี. เล่ม 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.

—————. พงศาวดารรัชกาลที่ 1 มปป.

ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม และสุจิตต์ วงษ์เทศ. ไทยน้อย, ไทยใหญ่, ไทยสยาม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2534.

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม. สื่อบัณฑิตนิทรรศการชีวิตไทยไซ่ง. นครปฐม: วิทยาลัยครู นครปฐม, 2530.

สมคิด ศรีสิงห์. วัฒนธรรมไซ่งดำ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิชญโลก, 2531.

สมทรง บุรุษพัฒน์. การเล่นคอนของลาวไซ่ง. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา ชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

สมบูรณ์ แก่นตะเคียน. ประวัติศาสตร์เพชรบุรี. เพชรบุรี : วิทยาลัยครูเพชรบุรี, 2520.

สมพันธ์ สุขวงศ์. ไทยทรงดำ. วารสารเพชรบุรี. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3, 2506.

—————. ไทยทรงดำ. วารสารเพชรบุรี. เพชรบุรี : เพชรบุรีการพิมพ์, 2517.

สิริ พิงเดช. ประวัติลทธิของผู้โตไซ่งดำ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.

สุขสมาน ยอดแก้ว. รายงานการวิจัยภาษาไซ่งหรือไทยทรงดำ. (อัดสำเนา)

สุจิตต์ วงษ์เทศ. คนไทยอยู่ที่ไหนบ้าง. ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ, 2530.

—————. ร้องรำทำเพลง ดนตรี และนาฏศิลป์ชาวสยาม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มติชน, 2532.

สุนันท์ อุดมเวช. ไทยทรงดำชนเผ่าไทยในเพชรบุรี. เมืองโบราณ 17 (ตุลาคม-ธันวาคม 2534).

—————. เล่าขานตำนานผ้าไทยในเวียดนาม. ดีเอิร์ธ 2000. 9 (เมษายน 2537).

—————. วรรณกรรมไทยทรงดำ อำเภอยะโฮย จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี : วิทยาลัยครู, 2528.

สุมาลย์ โทมัส. ผ้าพื้นเมือง กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัย- ธรรมศาสตร์, 2525.

สุมิตร ปิติพัฒน์, บัณฑกร อ่อนคำ และพูนสุข ธรรมภิมุข. รายงานการวิจัยเรื่องลาวไซ่ง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ผ้าไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2537.

เสยย์ เกิดเจริญ. อนุสรณ์งานฌาปนกิจศพคุณพ่อเสริม บุระมาน. 13 ธันวาคม 2532.

เหรียญเพชร ตาลวันนา. เพชรพุทธสัมพันธ์. เพชรบุรี: โรงพิมพ์อนุกุลกิจ, 2509.

———. "ปภิกษะประเพณี" วารสารเพชรบุรี (เมษายน 2507)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์

- ขุนทอง บ้านแร่ หมอแคนลาวโขงราชบุรี สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2537.
- คำพริ้ง อุปมา. แม่ครูลาวโขงเพชรบุรี สัมภาษณ์, 18 มิถุนายน 2537.
- จำเนียร มิ่งมงคลสว่าง. แม่ครูลาวโขงราชบุรี สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2537.
- จมวย อ่ำเพชร. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2538.
- ชม บุญแก้ว. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2536.
- ช่วง ทมมัต. หมอลาวโขงนครปฐม สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2537.
- ทราย คาบุตรดี. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2538.
- ทองแดง คงสนิท. สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2538.
- ทองเย็น มีมำก. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2536.
- เทียม สร้อยทอง. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2536.
- น้อง เพชรเย็น. แม่ครูลาวโขงนครปฐม สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2537.
- นาง แซ่ม้อย. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2536.
- บาน เชื้อนเพชร. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2536.
- บุญทรง เพชรรุณ. สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2537.
- ประจํา ปั้นทอง สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2537.
- โพธิ์ ตี๋พงศ์. หมอแคนหมู่บ้านหนองปรัง สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2536.
- ไพศาล เพชรรุณ. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2537.
- มัน เชื้อนเพชร. ผู้ใหญ่บ้านตำบลหนองปรัง สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2536.
- เรียบ คำทิพย์. สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2537.
- วัลลภ พรหมเอี่ยม สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2537.
- วิไลภรณ์ บุลภณี. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2537.
- คันสนีย์ วิเศษ. สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2537.
- ศิริ เทียนเล็ก. สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2537.
- สง่า สง่างาม. หมอแคนลาวโขงสุพรรณบุรี, สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2538.
- สนิท เกษมสงคราม. สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2536.
- สมร แซ่ลู. แม่ครูลาวโขงสุพรรณบุรี สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2537.
- สมัย อ่อนวงศ์. หมอแคนอำเภอเขาชัยม สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2537.

สัมฤทธิ์ จับใจ. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2536.

ลี ทมมัต. อดีตหมอแคนลาวไซ่งอายุ 87 ปี สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2537.

สุพล บ้านแร่ สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2537.

ลำรวย มียอด กำเนิดตำบลดอนคา สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2537.

อำนวย รอดดี. พ่อครูลาวไซ่งเพชรบุรี สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2536.

ฮ็อก มีมาก. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2536.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ประวัติพ่อครูแม่ครูลาว โฉงและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลการฟ้อน ไทยทรงดำ

จากการสัมภาษณ์แม่ครูพ่อครูลาว โฉงและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเขตตำบลหนองปรัง อำเภอ เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 ท่าน ทำให้ได้ข้อสรุปว่า การฟ้อนในปัจจุบันนี้ได้รับอิทธิพล และผลสืบเนื่องมาจากประเพณีของหมู่บ้านที่เรียกว่า ประเพณีการเล่นคอน ซึ่งเป็นการฟ้อนรำ เพื่อความสนุกสนานเกี่ยววาระสักวันระหว่างหนุ่มสาวชาวไทยทรงดำที่มีมาแต่ครั้ง โบราณ และเป็น สิ่งบันเทิงใจอย่างหนึ่งที่พอจะมีได้ในสังคมของหมู่บ้าน ซึ่งการฟ้อนจะมีรูปแบบและลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ แม้จะฟ้อนเป็นกลุ่มใหญ่ สามารถสังเกตได้ว่าเป็นการแสดงของกลุ่มชนไทยทรงดำ ศิลปะการฟ้อนรำ มีการเคลื่อนไหวร่างกาย มือ เท้า ที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างดี ลักษณะเด่นของการ ฟ้อนอยู่ที่ใช้วิธีการย่อเข้า ก้าวเท้า ชยับสะโพก การใช้มือ-แขน และการยื่นโย้ตัว ไปตามจังหวะ และท่วงทำนองเพลงที่ประสานกลมกลืนกันดี เนื้อร้องของเพลงมีทั้งภาษาไทยภาคกลางและภาษา พม่าบ้าน เครื่องดนตรีที่เป็นหลักมีเพียงอย่างเดียวคือ แคน และให้จังหวะด้วยการปรบมือ

การสืบทอดทำฟ้อนนั้นส่วนใหญ่จะเป็นความสมัครใจฝึกฝนกันเอง โดยการสังเกตและ จดจำท่ารำของคนรุ่นก่อน ๆ จนทำให้แม่ครูเหล่านี้มีความเชี่ยวชาญในการฟ้อนรำเป็นอย่างดี ส่วน ใหญ่ให้ข้อมูลว่า เริ่มฟ้อนตั้งแต่อายุ 14-15 ปี และข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งคือ แม่ครูจะมีความรอบรู้ มีความสามารถในการพูดเจ้าบทเจ้ากลอนมีโวหารคารมที่ดี ซึ่งคงจะสืบเนื่องด้วยการสะสม ประสบการณ์จากประเพณีการเล่นคอนในลานวงตั้งแต่สมัยหนุ่มสาว เป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนาน ในปัจจุบันนี้เมื่อมีงานประเพณีของหมู่บ้านประจำปีในจังหวัดเพชรบุรี หรือจังหวัดใกล้เคียง เช่น ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี บรรดาแม่ครูมักจะไปร่วมฟ้อนอยู่เสมอ ทำให้ยังคงมีความสามารถ ในการฟ้อนรำเป็นอย่างดี

การแต่งกายในการฟ้อนแคนนั้นแต่งด้วยชุดพื้นบ้าน ไทยทรงดำ ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงลาว โฉง ลายแดง โม่สีคราม เข้ม คาดเข็มขัดเงิน สวมเสื้อก้อม ซึ่งเป็นเสื้อเข้ารูปคอตั้ง แขนยาวสีดำ อาจใช้เสื่อยี่ หรือใช้ผ้าเปี้ยวพันคาดเคียนอก แทนเสื้อ โดยมีผ้าสไบยาวคล้องคอ ใส่เครื่อง ประดับทำด้วยเงิน ศีรษะเกล้ามวยตั้งขึ้นเรียกว่า บั้นเกล้า เสียบปืนปักผมซึ่งทำด้วยเงิน ส่วนผู้ ชายใส่เสื่อยี่ หรือเสื้อเข้ารูปแขนยาวซึ่งเรียกว่า เสื้อไท นุ่งกางเกงขาสั้นสีดำเรียกว่า ล้วงยี่

จากการเข้าไปในหมู่บ้านตำบลหนองปรัง ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประวัติส่วนตัวของแม่ครัวพ่อครัว ลาวโซ่ง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. นางคำพำ อูปมา อายุ 54 ปี เกิดที่ตำบลเขาย้อย สามีชื่อนายยก อูปมา อายุ 55 ปี บิดาชื่อนายบ่อ หวานล้อม มารดาชื่อ นางเซียง เล็กน้อย อยู่บ้านเลขที่ 4 หมู่ 5 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

อาชีพ ทำนา - เลี้ยงสัตว์

การศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บุตรจำนวน 4 คน

1. นางสาวอ่อนฤดี อูปมา
2. นายจรรยา อูปมา
3. นายบุญเลิศ อูปมา
4. นายบุญรอด อูปมา

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อนแม่ครัวคำพำ เริ่มฝึกการพ้อนตั้งแต่อายุ 15 ปี มีความสามารถในการร้องและการพ้อนได้ดีเยี่ยม ปัจจุบันจะเป็นผู้นำในการฝึกซ้อมการพ้อนรำ ซึ่งใช้บริเวณบ้านเป็นสถานที่ฝึกซ้อม

2. นางปราณี แคว่มวงศ์ อายุ 55 ปี สามีชื่อนายคง แคว่มวงศ์ อายุ 55 ปี บิดามารดาเสียชีวิตแล้ว ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 4 หมู่ 2 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

อาชีพ ทำนา

การศึกษา ประถมปีที่ 4

มีบุตรจำนวน 4 คน

1. นายสมควร แคว่มวงศ์
2. นายธีรศักดิ์ แคว่มวงศ์
3. นางสาวปณมา แคว่มวงศ์
4. นายวิเชียร แคว่มวงศ์

ประสบการณ์เกี่ยวกับการเริ่มฝึกหัดพ้อนเริ่มฝึกหัดมาตั้งแต่อายุ 14 ปี โดยการจดจำจากคนรุ่นก่อน ๆ และปัจจุบันนี้ยังคงแสดงรำแคนบ้างในบางโอกาส

3. นางสาวนิตา เกษมสงคราม ปัจจุบันอายุ 58 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง สามีเสียชีวิต
ไปแล้ว

บิดา - มารดา นายเทียบ และนางว่อง เกษมสงคราม

บ้านเลขที่ 29 หมู่ 5 ตำบลหนองปร่ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี

อาชีพ ทำนา

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มีบุตร 1 คน ชื่อ นางจำเนียร เกษมสงคราม

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อง เริ่มพ้อง เมื่ออายุ 14-15 ปี
ซึ่งในสมัยนั้น ประเพณีการเล่นคอนยังเป็นที่ยอมรับกันมาก ในปัจจุบันก็ยังพ้องตามที่ตั้งต่าง ๆ
เพื่อสภาริต และเพื่อสืบทอดการพ้องรำ

4. นางสาว วิไล อายุ 70 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง สามีชื่อนายอ้อ วิไล

บ้านเลขที่ 32 หมู่ 2 ตำบลหนองปร่ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี

อาชีพ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า

บุตรจำนวน 6 คน

1. นายเจ็ด วิไล

2. นายรอย วิไล

3. นายบุญช่วย วิไล

4. นายอำนวย วิไล

5. นายอำพร วิไล

6. นายสมนึก วิไล

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อง เริ่มพ้องแคนเมื่ออายุ 14 ปี ร่วมในงานประเพณีเล่นคอน
ของหมู่บ้าน และงานในโอกาสต่าง ๆ อยู่เสมอ ปัจจุบันยังคงมีความสามารถในการพ้องรำได้ดี

5. นางสาว ชวัลย์เมือง อายุ 73 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง

สามีชื่อ นายคำ ชวัลย์เมือง

บ้านเลขที่ 74 หมู่ 1 ตำบลหนองปร่ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี

อาชีพ ทำนา

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มีบุตร จำนวน 7 คน

1. นางสาวลิ ขวัญเมือง
2. นายประสพ ขวัญเมือง
3. นายประสาน ขวัญเมือง
4. นายประเสริฐ ขวัญเมือง
5. นายประสิทธิ์ ขวัญเมือง
6. นายนวล ขวัญเมือง
7. นางจำเนียร ขวัญเมือง

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ่อน เริ่มพ่อน้าเมื่ออายุ 15 ปี ในงานประเพณีท้องถิ่น คือการเล่นคอน และต่อมาก็ร่วมแสดงในประเพณีต่าง ๆ ของหมู่บ้านอยู่เสมอ

6. นางรี จันท์บุญ ปัจจุบันอายุ 84 ปี เกิดที่ตำบลหนองปรัง

สามี เสียชีวิต

บิดา - มารดาชื่อ นายเคียง และนางบัน จันท์บุญ

บ้านเลขที่ 48 หมู่ 2 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

อาชีพ ทำนา

บุตรจำนวน 2 คน

1. นางบาง ขวัญเมือง
2. นายสวัสดิ์ จันท์บุญ ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรม และมีความสามารถการเป่าแคน

เป็นอย่างดี

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ่อน บริเวณบ้านแม่ครู เคยเป็นลานช่วงมาก่อน และแม่ครู เคยร่วมเล่นคอน - แข่งแคนมาโดยตลอด แต่ในปัจจุบันไม่ได้พ่อนแคนแล้ว เพราะอายุมาก และ สุขภาพไม่ดี

7. นางชม บุญแก้ว อายุ 70 ปี เกิดที่ตำบลหนองปรัง

สามีชื่อ นายเลา บุญแก้ว อายุ 78 ปี

บิดา-มารดาชื่อ นายหัต และนางฮวง สุขเทา ไม่มีบุตรด้วยกัน

บ้านเลขที่ 23 หมู่ 4 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
อาชีพ ทำนา ทอผ้า

ประสบการณ์ในการฟ้อน เริ่มฟ้อนเมื่ออายุ 14-15 ปี โดยสืบทอดจากคนรุ่นเก่า และเคยร่วมแสดงฟ้อนในประเพณีเล่นคอน ปัจจุบันยังคงแสดงการฟ้อนแคนในงานประเพณีของหมู่บ้าน และร่วมแสดงในงานศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดเพชรบุรี

เสื้อยี่ของนางชม บุญแก้ว ได้รับรางวัลดีเด่น ประเภทอนุรักษ์มรดกสิ่งทอจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อเดือนสิงหาคม 2536 ซึ่งเป็นเสื้อที่ได้รับสืบทอดมาจากยายเนียร ม่วงทรัพย์ (จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 2 กันยายน 2536)

8. นางทองย้อย บุญแก้ว อายุ 62 ปี (โสด) เกิดที่ตำบล หนองปร่ง
บิตา - มารดาชื่อ นายอ้อย และนางเทียบ บุญแก้ว
บ้านเลขที่ 8 หมู่ 3 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัด เพชรบุรี
อาชีพ ทำนา ทอผ้า
การศึกษา จบชั้นประถมศึกษา 4

ประสบการณ์เกี่ยวกับการฟ้อนเริ่มฟ้อนตั้งแต่อายุ 15 ปี ในประเพณีการเล่นคอน และในปัจจุบันยังมีความสามารถในการฟ้อนเป็นอย่างดี

9. นางลัมฤทธิ์ จับใจ อายุ 65 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
สามีชื่อ นายบุตร จับใจ
บิตา-มารดาชื่อ นายแก้ว และนางชิ่ง เฟ็งพันธ์
บ้านเลขที่ 16 หมู่ 3 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
อาชีพ ทำนา เลี้ยงไหมทอผ้า
การศึกษา ชั้นประถมศึกษา 4
บุตรจำนวน 4 คน คือ
1. นางลำพู จับใจ
  2. นางสาวนิณ จับใจ
  3. นายโพธิ์พันธ์ จับใจ
  4. นางถนอม จับใจ

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อง แม่ครูสัมฤทธิ์ จับใจเริ่มพ้อง ตั้งแต่อายุ 14-15 ปี โดยรับการถ่ายทอดจากคนรุ่นเก่าและสามารถในการร้องเพลงกล่อมเด็ก ในปัจจุบันนี้ยังไปร่วมพ้องในงานประเพณีท้องถิ่นในหมู่บ้านและจังหวัดใกล้เคียงที่มีกลุ่มชนไทยทรงดำอาศัยอยู่คือ ราชบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี

10. นางบาน เชื้อนเพชร อายุ 63 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 สามีชื่อ นายมัน เชื้อนเพชร
 บ้านเลขที่ 85 หมู่ 3 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา ทอผ้า
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตร จำนวน 4 คน
1. นางเมือง เชื้อนเพชร
  2. นายไม เชื้อนเพชร
  3. นายมอ เชื้อนเพชร
  4. นางสมพิศ เชื้อนเพชร

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อง เริ่มพ้องรำเมื่ออายุ 14 ปี โดยสืบทอดการรำจากคนรุ่นเก่าในประเพณีการเล่นคอนและเคยพ้อง ในงานประจำปีของหมู่บ้านเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

11. นางนาง แซ่ม้อย อายุ 64 เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 สามีชื่อ นายมี แซ่ม้อย
 บ้านเลขที่ 43 หมู่ 6 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา ทอผ้า
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตรจำนวน 8 คน
1. นางบุญเลี่ยม แซ่ม้อย
  2. นางบุญเชิด แซ่ม้อย
  3. นางสมจิต แซ่ม้อย
  4. นางลำจวน แซ่ม้อย
  5. นายใจ แซ่ม้อย

6. นางอำไพ แซ่มซ้อย
7. นายวินัย แซ่มซ้อย
8. นางสาวอุไร แซ่มซ้อย

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อง แม่ครูเริ่มพ้องเมื่ออายุ 15 ปี โดยการสืบทอดการรำจากคนรุ่นเก่า โดยร่วมพ้องรำในประเพณีการเล่นคอน ปัจจุบันนี้ยังคงแสดงการพ้องในงานประเพณีประจำปีของหมู่บ้าน และร่วมแสดงในงานประจำปีจังหวัดเพื่อเผยแพร่ศิลปะพื้นบ้าน

12. นายอำนาจ รอดดี อายุ 38 ปี (โสด) เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 บิดา- มารดา นายคำ รอดดี และนางแอ รอดดี
 บ้านเลขที่ 77 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อง เคยฝึกหัดการพ้องจากผู้สูงอายุรุ่นเก่า ๆ ในหมู่บ้าน และในประเพณีประจำปีได้เข้าร่วมการแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน จนมีความชำนาญและสามารถรำได้ตั้งชั้นเรื่อย ๆ สามารถเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านในปัจจุบันที่มีอายุค่อนข้างน้อย

13. นายโพธิ์ ตือพงค์ อายุ 62 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 ภรรยาชื่อ นางหอม ตือพงษ์ อายุ 60 ปี
 อาชีพ ทำนา และเป็นครูสอนดนตรีไทยในโรงเรียนบ้านหนองปร่ง
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตรจำนวน 8 คน คือ
  1. นางอำพร ตือพงค์
  2. นางพิมพ์ จำปีหอม
  3. นางเพิ่ม อุ่นเรือง
  4. นางสมัย ตือพงค์
  5. นางสมวย ตือพงค์
  6. นางฉลวย ตือพงค์
  7. นางสาวเสาวณีเย้ ตือพงค์
  8. นายเฉลียว ตือพงค์

พ่อครู เป็นหมอแคนที่มีฝีมือในการเป่าแคนประกอบการเซิ้ง ในประเพณีพื้นบ้านมา โดยตลอด และสามารถเป่าปี่ซึ่งใช้ในพิธีกรรมทางหมู่บ้านเป็นอย่างดี ด้วยการมีพื้นฐานทางดนตรีพื้นบ้านจึงมีความสนใจดนตรีไทยและหัดเล่นดนตรีไทยคือซออู้ ซอด้วง จนมีความเชี่ยวชาญและสอนนักเรียนในหมู่บ้านได้

ปัจจุบันพ่อครูยังคงทำหน้าที่เป่าแคนเมื่อมีการพ่อนในงานประจำหมู่บ้าน

14. นายสมัย อ่อนวงศ์ อายุ 60 ปี เกิดที่ตำบลทับค้าง อำเภอเขาย้อย จ. เพชรบุรี

ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 92/3 หมู่ 5 ต. ทับค้าง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

บิดา - มารดา เสียชีวิตเมื่อพ่อครูสมัยมีอายุ 3 ขวบ

ภรรยาชื่อ นาง อ่อนวงศ์

อาชีพ ศิลปินและการเกษตร

การศึกษา ชั้น ม. 2 โรงเรียนมัธยมวัดยาง

บุตรจำนวน 5 คน

1. นายสะอาด อ่อนวงศ์
2. นายทองอินทร์ อ่อนวงศ์
3. นายทองสิน อ่อนวงศ์
4. นายสุรศักดิ์ อ่อนวงศ์
5. นางศิริพร อ่อนวงศ์

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ่อนและการเป่าแคน พ่อครูสมัย อ่อนวงศ์ เริ่มฝึกหัดเป่าแคนตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กอายุประมาณ 12 ปี และได้มีโอกาสไปช่ายเป่าแคนในงานประเพณีการเล่นคอนกับกลุ่มผู้ใหญ่มา โดยตลอด บิดาเป็นหมอซำบ มารดาเป็นหมอลำ จึงทำให้พ่อครูมีความสามารถในการแต่งเพลง ไว้หลาย ๆ เพลง การพ่อนก็มีความเชี่ยวชาญ ไม่น้อยกว่าการเป่าแคน เพราะได้เห็น และจดจำมาจากไทยทรงดำก่อน ๆ ปัจจุบัน ยังเป็นหมอแคนที่มีความเชี่ยวชาญ และได้รับเชิญไปแสดงตามท้องถิ่นต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

15. นางเพียร มีโชค อายุ 58 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 ลามีชื่อ นายเตี้ย มีโชค
 บ้านเลขที่ 61 หมู่ 5 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตรจำนวน 5 คน
1. นางบุญร่วม มีโชค
  2. นางศรีนวน มีโชค
  3. นายสุวิทย์ มีโชค
  4. นางวรรณ มีโชค
  5. นางศรี มีโชค

ประสบการณืเกี่ยวกับการพ้อน เริ่มพ้อนตั้งแต่อายุ 15 ปี และเข้าร่วมแสดงในงาน
 ประเพณีของหมู่บ้านตลอดมา ปัจจุบันยังมีความสามารถในการพ้อนได้เป็นอย่างดี

16. นางบัน โปบาย อายุ 63 ปี
 ลามีชื่อ นายชื่น โปบาย
 บิดา - มารดา นายช่วง และนางแพ่ง เวียงมา
 อยู่บ้านเลขที่ 25 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา ทอผ้า
 การศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตรจำนวน 6 คน
1. นางอุไร โปบาย
  2. นายเดือน โปบาย
  3. นางไล่น โปบาย
  4. นางสาวเต็ม โปบาย
  5. นายตุ่น โปบาย
  6. นายวิระ โปบาย

ประสบการณ์ในการฟ้อนเริ่มฟ้อนตั้งแต่อายุ 15 ปี และเคยร่วมแสดงในงานประเพณีการเล่นคอน ปัจจุบันยังมีความสามารถเป็นอย่างดี

17. นางเทียม สร้อยทอง อายุ 63 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 สามีชื่อ นายคม สร้อยทอง (เสียชีวิต)
 บ้านเลขที่ 21 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ แม่บ้าน ทอผ้า
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตรจำนวน 1 คน
 นางสาววาสนา สร้อยทอง

ประสบการณ์เกี่ยวกับการฟ้อน เริ่มฝึกตั้งแต่อายุ 14 ปี ในงานประเพณีของหมู่บ้านและลือทอดการรำมาจน ปัจจุบันนี้ยังสามารถแสดงการฟ้อนรำและการถ่ายทอดการฟ้อนได้เป็นอย่างดี

18. นางลำพอง มีสัตย์ อายุ 52 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 สามีชื่อ นายทอง
 บ้านเลขที่ 61/3 หมู่ 5 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา ทอผ้า เลี้ยงสัตว์
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตรจำนวน 3 คน
 1. นายประจักษ์ มีสัตย์
 2. นายบุญรวม มีสัตย์
 3. นายบุญชู มีสัตย์

ประสบการณ์ในการฟ้อนเริ่มฟ้อนเมื่ออายุ 14 ปี ในงานประเพณีการเล่นคอน ปัจจุบันร่วมแสดงประเพณีของหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี

19. นางแบน ดั่งสนั่น อายุ 52 ปี เกิดที่ตำบลบางเค็ม
 สามีชื่อ นายทัด ดั่งสนั่น
 บิดา - มารดาชื่อ นายแถม และนางสาย ม่องแก้ว
 บ้านเลขที่ 55 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตรจำนวน 3 คน
 1. นายทิว ดั่งสนั่น
 2. นายันทวุฒิ ดั่งสนั่น
 3. นายอุเทน ดั่งสนั่น

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อน เริ่มฝึกหัด เมื่ออายุ 15 ปี ส่วนใหญ่แสดงในงานประเพณี
 พิธีบ้านการเล่นคอน บุตรสามารถเล่นได้เช่นเดียวกัน

20. นางแค้น ยอดทอง อายุ 50 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 สามีชื่อ นายเลื่อง ยอดทอง
 บ้านเลขที่ 52 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 บุตรจำนวน 2 คน
 1. นายทองลีน ยอดทอง
 2. ต.ญ. ศรีเมือง ยอดทอง

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อนเริ่มพ้อน เมื่ออายุ 15 ปี และร่วมแสดงในงาน
 ประเพณีเล่นคอนมาโดยตลอด ปัจจุบันยังสามารถพ้อนรำได้เป็นอย่างดี

21. นายสนั่น โฟไค อายุ 28 ปี (โสด) เกิดที่ตำบลหนองปร่ง
 บิดา-มารดาชื่อ นายสม และนางสอ โฟไค
 บ้านเลขที่ 24 หมู่ 4 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 อาชีพ ทำนา
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประสบการณ์เกี่ยวกับการพ้อง เริ่มหัดตั้งแต่ อายุ 14-15 ปี โดยจดจำการพ้อง
 จากรุ่นอาวุโส และร่วมแสดงในงานประเพณีประจำปีหลายหมู่บ้านมาโดยตลอด เป็นตัวแทนของ
 ผู้สืบทอดที่มีอายุค่อนข้างน้อยคนหนึ่ง

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการให้ข้อมูล

1. นายมัน เชื้อนเพชร อายุ 65 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง ภรรยาชื่อนางบาน
 เชื้อนเพชร ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 85 หมู่ 3 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 เป็นกำนันตำบลหนองปร่ง มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้านของ
 ไทยทรงดำ มีความสามารถ ในการขับร้องเพลงพื้นบ้านประกอบการพ้องในสมัยก่อนที่ยังเป็น
 ประเพณีนิยมของหมู่บ้าน
2. นายอ็อก มีมาก อายุ 65 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง ภรรยาชื่อนางเย็น มีมาก
 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 64 หมู่ 3 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีความรู้
 เกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น โดยเฉพาะการเล่นคอน ซึ่งเคยมีประสบการณ์เป็นพ่อเพลงขับในประเพณี
 เล่นคอนสมัยหนุ่ม ๆ จึงทำให้สามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ ได้ดี เช่น ต้องปั่นฝ้ายให้ได้ 2 ใจ ก่อน
 มารดาจึงจะอนุญาตให้ไปเที่ยวเล่นในลานชวงต่าง ๆ ได้
3. นายเรียบ คำทิพย์ อายุ 71 ปี เกิดที่ตำบลหนองปร่ง อดีตเคยรับราชการครู
 มาก่อน ปัจจุบันอยู่ที่บ้านเลขที่ 55/1 หมู่ 2 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของลาวโซ่งเป็นอย่างดี ปัจจุบันเป็นผู้นำกลุ่มชนไทย
 ทรงดำ เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นของชาวไทยทรงดำ สามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ
 เกี่ยวกับชาติความเป็นอยู่ของชาวไทยทรงดำ
4. นายระนอง ทรัพย์เกิด อายุ 53 ปี ภรรยาชื่อนางผง ทรัพย์เกิด ปัจจุบันอยู่
 บ้านเลขที่ 2 หมู่ 6 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นผู้ช่วยกำนัน ให้ข้อมูล
 ต่าง ๆ เกี่ยวกับการพ้องเช่นการร้องประกอบพ้อง

5. นายห้อย เกษมสงคราม อายุ 74 ปี ภรรยาชื่อนางม้วน เกษมสงคราม ปัจจุบัน
อยู่บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 4 ตำบลทับคาบ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ
ประวัติศาสตร์ไทยทรงดำ และวิธีการฟ้อนแบบดั้งเดิม

6. นายยก อุปมา อายุ 56 ปี ภรรยาชื่อ นางคำพรีา อุปมา ซึ่งในปัจจุบันอยู่
บ้านเลขที่ 4 หมู่ 5 ต.หนองปรัง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี

รายนามผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการฟ้อนของกลุ่มชนไทยทรงดำจังหวัดราชบุรี

ผู้ใหญ่วัลลภ พรหมเอี่ยม อายุ 51 ปี

21 หมู่ 2 ต. ดอนคา อ. บางแพ

ก้านนสำรวย มียอด อายุ 45 ปี

67 หมู่ 4 ต. ดอนคา อ. บางแพ จ. ราชบุรี

นายศิริ เทียนเล็ก อายุ 61 ปี

62 หมู่ 4 ต. ดอนคา อ. บางแพ จ. ราชบุรี

นางแบ่ง วิเศษ อายุ 92 ปี

21 หมู่ 2 ต. ดอนคา อ. บางแพ จ. ราชบุรี

นางคันสนีย์ วิเศษ อายุ 44 ปี

21 หมู่ 2 ต. ดอนคา อ. บางแพ จ. ราชบุรี

รายนามชาวไทยทรงดำผู้สืบทอดการฟ้อน จังหวัดราชบุรี

นายบุญเลิศ	รอดน้อย	อายุ	53	ปี
นางหนึ่ง	สีบท่วม	อายุ	60	ปี
นางจรรยา	บุญสวัสดิ์	อายุ	50	ปี
นางคิต	สีบท่วม	อายุ	55	ปี
นางส้ม	สีบเนือง	อายุ	56	ปี
นางยอด	กอยยั้ง	อายุ	60	ปี
นางผิน	พลายงาม	อายุ	68	ปี
นายประจำ	ปิ่นทอง	อายุ	58	ปี

นายสุพล	บ้านแร่	อายุ	49	ปี
นางจำเนียร	มิ่งมงคลศรีสว่าง	อายุ	43	ปี
นายขุนทอง	บึงทอง (หมอแคน)	อายุ	55	ปี
นางมาลี	เทียนเล็ก	อายุ	38	ปี
นางดวงตา	เอี่ยมนาย	อายุ	32	ปี
นางชนอม	บึงทอง	อายุ	34	ปี
นายพัน	บึงทอง	อายุ	42	ปี
นางจิตรา	สิงห์รอ	อายุ	31	ปี
นางสมจิตร	เทียนเล็ก	อายุ	31	ปี
นางสาวสุกัญญา	เทียนทองดี	อายุ	23	ปี
นางสาวยุคลธร	นิมพ์เจริญสมบัติ	อายุ	28	ปี
นางสาวสุพิศ	อารีย์	อายุ	15	ปี
ต.ญ. วรรณภา	เอี่ยมนาย	อายุ	13	ปี
ต.ญ. อัจฉรา	อารีย์	อายุ	11	ปี

รายนามผู้ให้ข้อมูลพ้อง ไทยทรงดำจังหวัดนครปฐม

อาจารย์ธิดา ชมภูนิช สถาบันราชภัฏนครปฐม

ผู้ใหญ่ไพศาล เพชรรุณ อายุ 55 ปี

27 หมู่ 11 ต.บางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม

นางต๋น เอ็ดเกลอ อายุ 66 ปี

14 หมู่ 1 ต.ดอนพุทรา อ.ดอนตูม จ.นครปฐม

นางน้อง เพชรเขียน อายุ 60 ปี

101 หมู่ 12 ต.บางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม

นางวิเชียร เพชรเอี้ย อายุ 58 ปี

94 หมู่ 12 ต.บางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม

รายนามผู้สาธิตการพ้อนไทยทรงดำจังหวัดนครปฐม

นางน้อง	เพชรเขียน	อายุ	60	ปี
นางต๋น	เฮ็ดเกลอ	อายุ	66	ปี
นางแอน	เพชรเขียน	อายุ	64	ปี
นางส้วน	เพชรโอ	อายุ	60	ปี
นางบุญทรง	เพชรรุน	อายุ	50	ปี
นายช้วน	ทมมัต	อายุ	66	ปี (หมอแคน)
นายบุญชู	กำปก	อายุ	63	ปี
นางผิว	เพชรคอน	อายุ	61	ปี
นางแพ้ว	เพชรนิต	อายุ	60	ปี
นางสังวาลย์	ทินวงศ์เกต	อายุ	59	ปี
นางสุนีย์	เพชรคอน	อายุ	55	ปี
นางสมจิตร	ทินวงศ์แพง	อายุ	54	ปี
นางนิคม	เพชรบ้อง	อายุ	54	ปี
นางถวิล	เพชรหลิม	อายุ	53	ปี

รายนามผู้ให้ข้อมูลพ้อนไทยทรงดำจังหวัดสุพรรณบุรี

นางสมร	แช่ลู	อายุ	65	ปี
45	หมู่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี			
นายฉมวย	อ้าเพชร	อายุ	52	ปี
51	หมู่ที่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี			
นายสง่า	สง่างาม	อายุ	22	ปี (หมอแคน)
34	หมู่ที่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี			
นางทราย	คาบุตรดี	อายุ	66	ปี
55	หมู่ที่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี			
นางลำลี	ปะมะคำ	อายุ	68	ปี
36	หมู่ที่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี			

นางแพ สุ่มไส่ อายุ 70 ปี

27 หมู่ที่ 3 ต. บางกุง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี

นางละเอียด ส่างาม อายุ 39 ปี

40 หมู่ที่ 3 ต. บางกุง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี

รายนามผู้สาธิตการฟ้อนไทยทรงดำจังหวัดสุพรรณบุรี

นางทราย	คาบตรดี	อายุ 69 ปี
นางลำลี	ปะมะคำ	อายุ 67 ปี
นางไว	เรื่องทองแก้ว	อายุ 65 ปี
นางแก้ว	วิระสุวรรณ	อายุ 59 ปี
นางชิง	ส่างาม	อายุ 52 ปี
นายสมศักดิ์	แย้มมณีชัย	อายุ 42 ปี
นายมนูญ	โกลาวัลย์	อายุ 41 ปี
นางละเอียด	ส่างาม	อายุ 39 ปี
นางเรณู	วิทอง	อายุ 37 ปี
นางพรรณิ	มอญแจ่มชัย	อายุ 37 ปี
นางสุพิศรา	จาดพันอิน	อายุ 36 ปี
นายสาคร	จาดพันอิน	อายุ 36 ปี
นางสีนวล	วิทอง	อายุ 36 ปี
นายประนอม	คาบตรดี	อายุ 36 ปี
นางแหวน	อ้อมทอง	อายุ 36 ปี
นางสวิง	แจลล	อายุ 35 ปี
นางอุทัย	แจลล	อายุ 35 ปี
นางบัวงาม	พลายสาลิน	อายุ 35 ปี
นางมนเทียร	ส่างาม	อายุ 35 ปี
นางสวาย	สมงาม	อายุ 35 ปี

การเก็บข้อมูลภาคสนาม

สัมภาษณ์และบันทึกภาพวิถีทัศน์ การพ้อนไทยทรงดำ ณ ลานบ้านแม่ครู คำพัว อู่ปมา เลขที่ 4 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2536 เวลา 13.00 น. - 16.00 น.

สัมภาษณ์และบันทึกภาพวิถีทัศน์การพ้อนในประเพณีไทยทรงดำ ณ หมู่บ้านห้วยท่าช้าง อ. เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2537 เวลา 18.00 - 22.00 น.

สัมภาษณ์และบันทึกภาพวิถีทัศน์การพ้อนไทยทรงดำ ณ หมู่บ้านบางกุ่ม อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี เมื่อ 17 กันยายน 2537 เวลา 13.30 - 16.00 น.

สัมภาษณ์และบันทึกภาพวิถีทัศน์การพ้อนไทยทรงดำ ณ หมู่บ้านเกาะแรต อ.บางเลน จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2537 เวลา 13.00 - 15.00 น.

สัมภาษณ์และบันทึกภาพวิถีทัศน์การพ้อนไทยทรงดำ ณ หมู่บ้านดอนคา อ.บางแพะ จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2537 เวลา 18.30 - 20.30 น.

สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ในการจัดนิทรรศการหมู่บ้านไทย โชนงของศูนย์วัฒนธรรม วิทยาลัยครูเพชรบุรี ในงานพระนครคีรีครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 4 - 12 กุมภาพันธ์ 2538

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

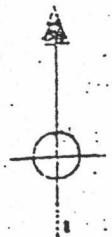

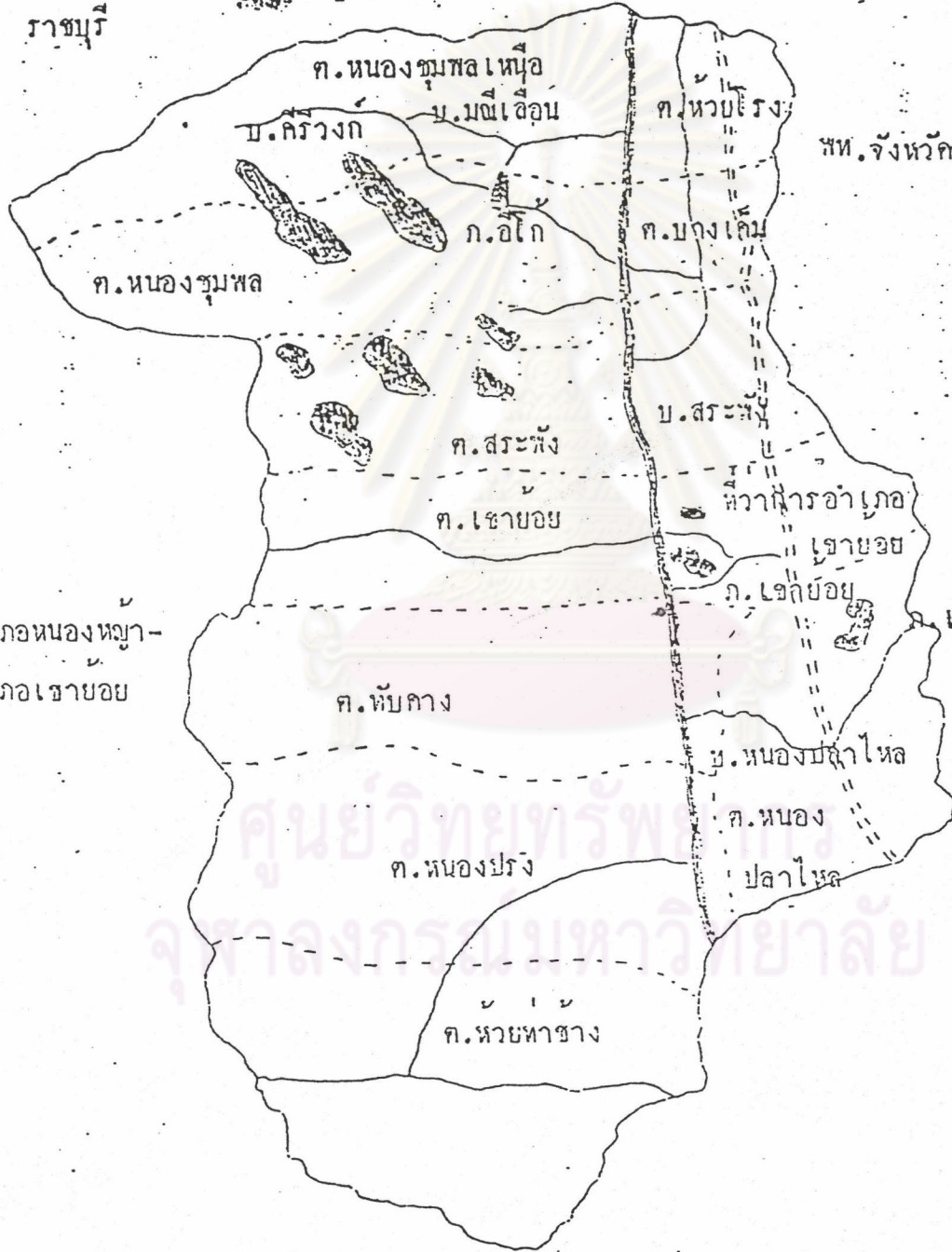
แผนที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

เครื่องหมาย

- ทางหลวง
- ▬▬▬ ถนนเพชรเกษม
- ⊞ ภูเขา
- ▣ ทิวเขาอำเภอ
- ⋯⋯⋯ ทางรถไฟ

พท.ปากท่อ จังหวัด
ราชบุรี

พท.จังหวัดสมุทรสงคราม

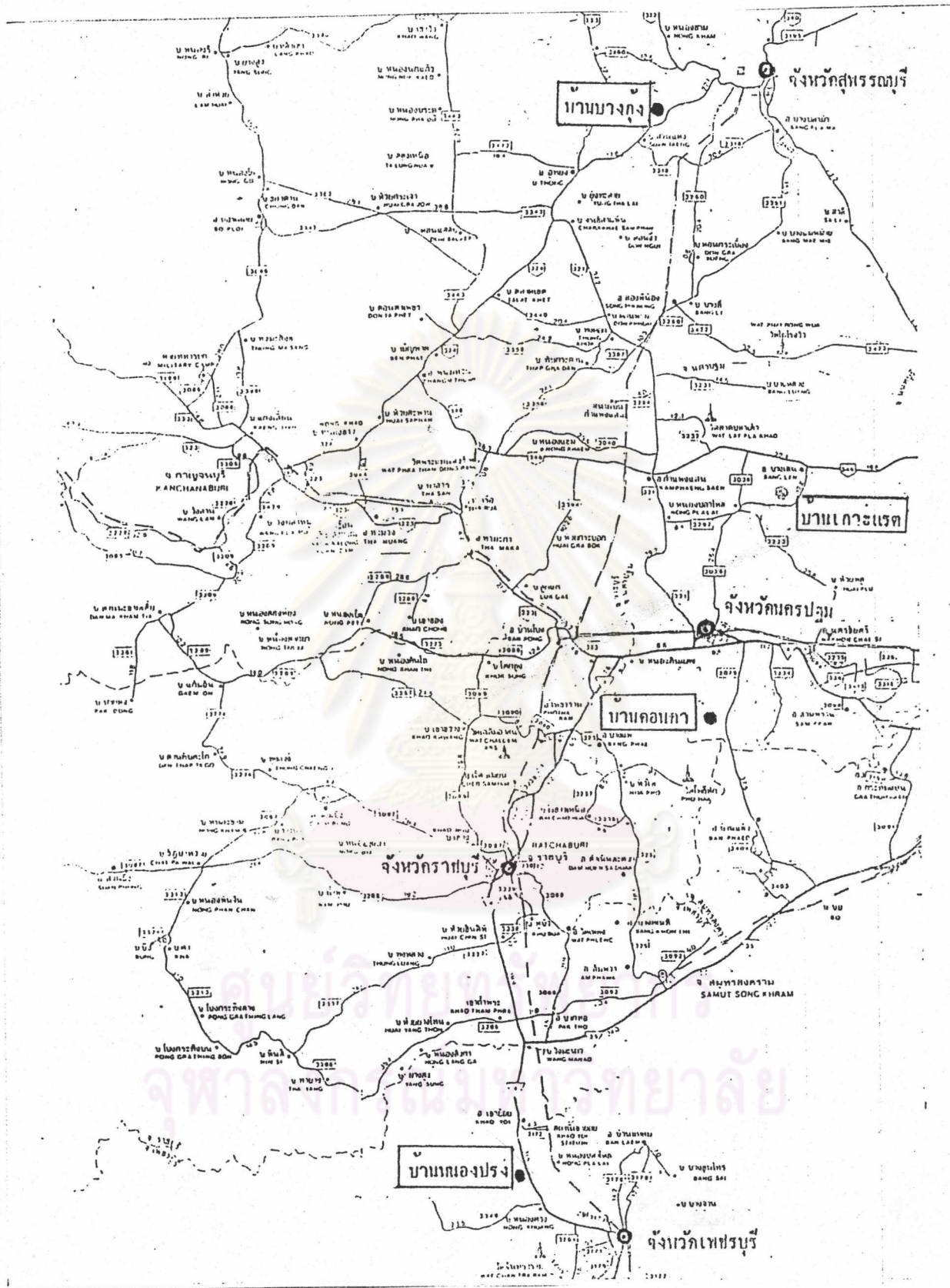
พท.กิ่งอำเภอหนองหญ้า-
บัว อำเภอเขาย้อย

พท.เขาสอมบึง
พท.อำเภอบ้านแหลม
จังหวัดเพชรบุรี

พท.อำเภอเมืองเพชรบุรี

พท.อำเภอบ้านลาด
จังหวัดเพชรบุรี

ศูนย์วิทยุตำรวจภูธร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่แสดงหมู่บ้านของกลุ่มชนไทยทรงดำใน 4 จังหวัด ที่ผู้วิจัยเข้าไปศึกษา ได้แก่

1. บ้านหนองปรัง อำเภอยะย้อย จ. เพชรบุรี
2. บ้านตอนคา อำเภอบางแพ จ.ราชบุรี
3. บ้านเกาะแรด อำเภอบางเลน จ. นครปฐม
4. บ้านบางกุ้ง อำเภอเมือง จ.สุพรรณบุรี

เขาย้ายเตรียมงาน ไทยทรงดำ ชุมนุมชาวโขงคึกคัก

อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยภาควา
 การและเอกชน ได้ร่วมกันจัดงานประเพณีไทยทรงดำ
 ซึ่งเป็นการชุมนุมชาวไทยโขง ครั้งยิ่งใหญ่ทั่วประเทศ
 ระหว่างวันที่ 11-12 เมษายน พ.ศ. 2533 ณ บริเวณ
 วัดหนองปรัง อำเภอเขาย้อย มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น
 การอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ของชาวไทยทรง
 ดำ อันเป็นชนกลุ่มใหญ่ของอำเภอเขาย้อย

งานประเพณีไทยทรงดำ เป็นงานที่ชาวตำบล
 หนองปรัง ได้ดำเนินการจัดอย่างต่อเนื่องกันมาหลายปี
 และในปีที่ทางอำเภอเขาย้อย ซึ่งมี ว่าที่ ร.ต.ไพโรจน์
 สุวรรณศรี นายอำเภอเขาย้อย ได้ให้ทางราชการมีส่วน
 ร่วมดำเนินการอย่างเต็มที่ เพื่อให้เป็นงานประเพณีที่
 ยิ่งใหญ่ของชาวอำเภอเขาย้อยตลอดไป ถือได้ว่าเป็น
 การส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้กับอำเภอเขาย้อยและจัง
 หวัดเพชรบุรีได้อย่างเต็มที่

สำหรับกิจกรรมต่างๆ นอกจากนิมิตหมายอันดี

โทษให้ชมฟรีตลอดงานแล้ว ยังมีขบวนแห่เกี่ยวกับ
 ประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำจากทุกตำบล
 การประกวดธิดาไทยทรงดำ การประกวดขับเพลง
 ลาว-เป้าแคน การประกวดแต่งกายชุดไทยทรงดำ
 นิทรรศการไทยทรงดำ การแสดงสาธิตประเพณีไทย
 ทรงดำ เช่น เสนวเรือน การแต่งงาน การแบ่งขวัญฯ การ
 ประกวดการแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น

ชาวไทยทรงดำ มักจะเรียกตนเองว่า "โขง"
 เป็นชนเผ่าหนึ่งที่ถูกลดทอนอพยพเข้ามาในประเทศไทย
 ในสมัยธนบุรี และต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมา
 จากเมืองแฉ่ง และแคว้นสิบสองจุไทย ทางตอนใต้
 ของประเทศเวียดนามในปัจจุบัน โดยเข้ามาตั้งหลัก
 แหล่งที่ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย เป็นแหล่งแรก
 ต่อจากนั้นได้อพยพต่อไปตั้งหลักแหล่งในอีกหลายจัง
 หวัด เช่น นครปฐม ราชบุรี กำแพงเพชร พิจิตร พิษณุ
 โลก เกษ เป็นต้น ซึ่งตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์
 เชื่อว่าเป็นการอพยพขึ้นทางเหนือ เพื่อกลับถิ่นฐาน
 เดิมแต่ไปไม่ถึง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะบ้านไทยทรงดำแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นบ้านยกพื้นใต้ถุนสูง มุงหลังคาโค้งต่ำลงมา เป็นลักษณะคล้ายหลังเต่า มีजूวลักษณะคล้ายยอดดงฝักถูด ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของบ้านไทยทรงดำแบบดั้งเดิม

วันที่ 17 กันยายน 2537 ณ ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเพชรบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพบริเวณบ้านชาวไทยทรงดำ ซึ่งจะชูดบน้ำไว้ในบริเวณบ้าน มีรั้วขัดแตะ
ทำด้วยไม้รวก เพื่อแสดงอาณาเขตของบ้านแต่ละหลัง

ณ บริเวณบ้านนายเรียบ คำทิพย์ 55/1 หมู่ 2 ตำบลหนองบ่รง อ.เขาย้อย
จ.เพชรบุรี

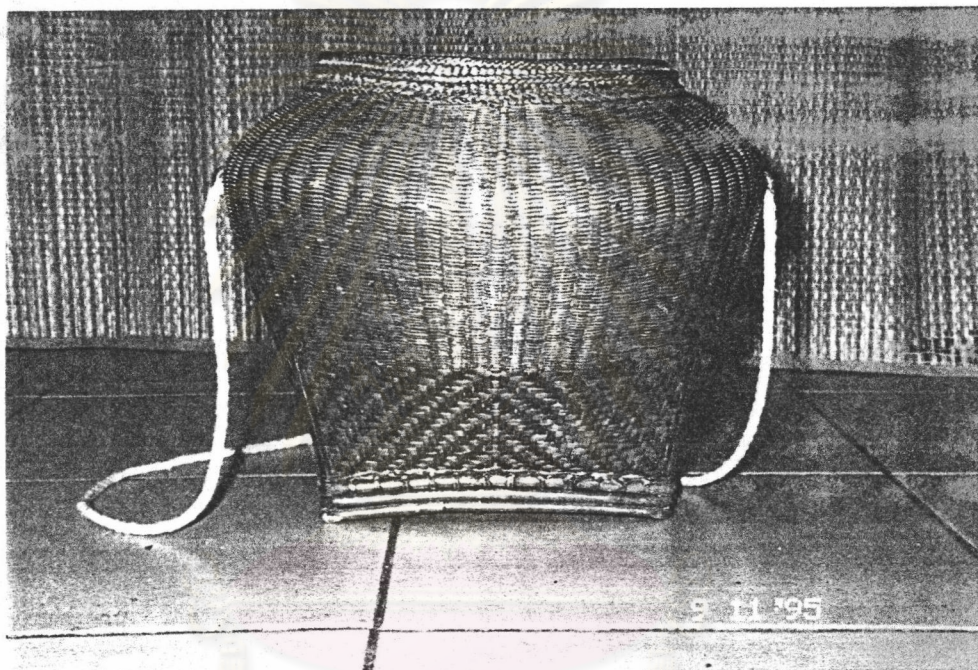
วันที่ 19 มีนาคม 2537 เวลา 14.00 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสาธิตวิธีการทอผ้าขึ้นลายแดงโม โดยมีเส้นไหมขึ้นย้อมด้วยสีแดง และเส้นไหมพุ่ง
ย้อมสีครามเข้ม ซึ่งเป็นวิธีการทอผ้าแบบดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ผู้สาธิต นางหอม ไหมทราบนามสกุล อายุ 60 ปี ชาวไทยทรงดำ จังหวัดเพชรบุรี
ณ บริเวณใต้ถุนบ้านไทยทรงดำ ในงานพระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี
วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2538 เวลา 20.00 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กะเทล็บ เครื่องจักสานที่เป็นภาชนะสำหรับใส่ของใช้เบ็ดเตล็ดของผู้หญิงไทยทรงดำ
สานด้วยไม้ ใช้ด้ายสีขาวขุ่นเป็นเชือกยาว สำหรับใช้คล้องที่ไหล่

เครื่องจักสาน เป็นภาชนะที่ใช้สำหรับใส่อาหาร เรียกว่า บานเผื่อ ทำด้วยไม้ไผ่
 สานเป็นลายต่าง ๆ ดังนี้

1. ลายดอกพิกุล	2. ลายดอกดาวเรือง
3. ลายดอกจันทร์	4. ลายดอกทานตะวัน
5. ลายดอกบัว	

ณ บริเวณงานพระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2538 เวลา 20.00 น.

ภาคผนวก ค

วิทยากรผู้ให้ข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

นางคำพริ้ง อุปมา อายุ 54 ปี แม่ครูลาวโซ่งเพชรบุรี

เป็นแม่ครู ซึ่งผู้วิจัยได้รับการถ่ายทอด การสอนแบบจารีตและยึดเป็นหลักในการศึกษา
วิจัยครั้งนี้

ณ บ้านเลขที่ 4 หมู่ที่ 5 ต. หนองปรัง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

วันที่ 15 สิงหาคม 2536 เวลา 13.00 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
แม่ครูจิ๋ จันทรบุณย์ อายุ 84 ปี ชาวไทยทรงดำเพชรบุรี ผู้มีความเชี่ยวชาญ
การฟ้อนไทยทรงดำในอดีต

ณ ลานบ้านเลขที่ 48/1 หมู่ 2 บ้านหนองข่วง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี
วันที่ 28 ตุลาคม 2536

ศูนย์วิทยทรัพยากร

แม่ครูชาวไทยทรงดำเพชรบุรีในชุดแต่งกายตามประเพณีไทยทรงดำ คือ ผมหทรงบันเกล้า
นุ่งซิ่นลายแดง โมง สวมเสื้อก้อมติดกระดุมเงิน ใช้ผ้าเปี้ยว ผูกไขว้ที่สะเอว ทิ้งชายผ้าไว้ทั้ง 2 ซ้าง

1. นางบาน เชื้อนเพชร อายุ 65 ปี ชาวไทยทรงดำเพชรบุรี
2. นางชม บุญแก้ว อายุ 70 ปี ชาวไทยทรงดำเพชรบุรี
3. นางนาง แซ่มซ้อย อายุ 64 ปี ชาวไทยทรงดำเพชรบุรี

ณ ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเพชรบุรี

วันที่ 5 กันยายน 2536 เวลา 13.30 น.

นายโพธิ์ ตี๋พงศ์ อายุ 62 ปี หมอแคนชาวไทยทรงดำเพชรบุรี
 สาธิตการเป่าแคนประกอบการฟ้อน

ณ. ลานฟ้อน บ้านแม่ครูคำพริ้ว อุปมา

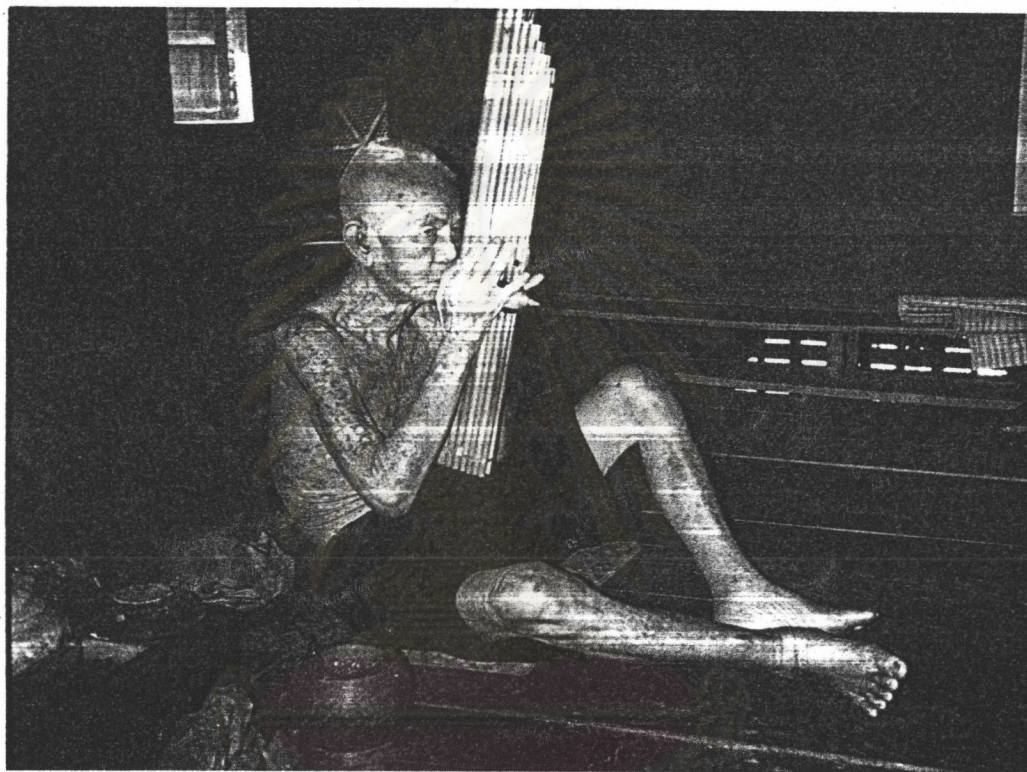
4 หมู่ 5 ต. หนองปรัง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

วันที่ 19 กันยายน 2536

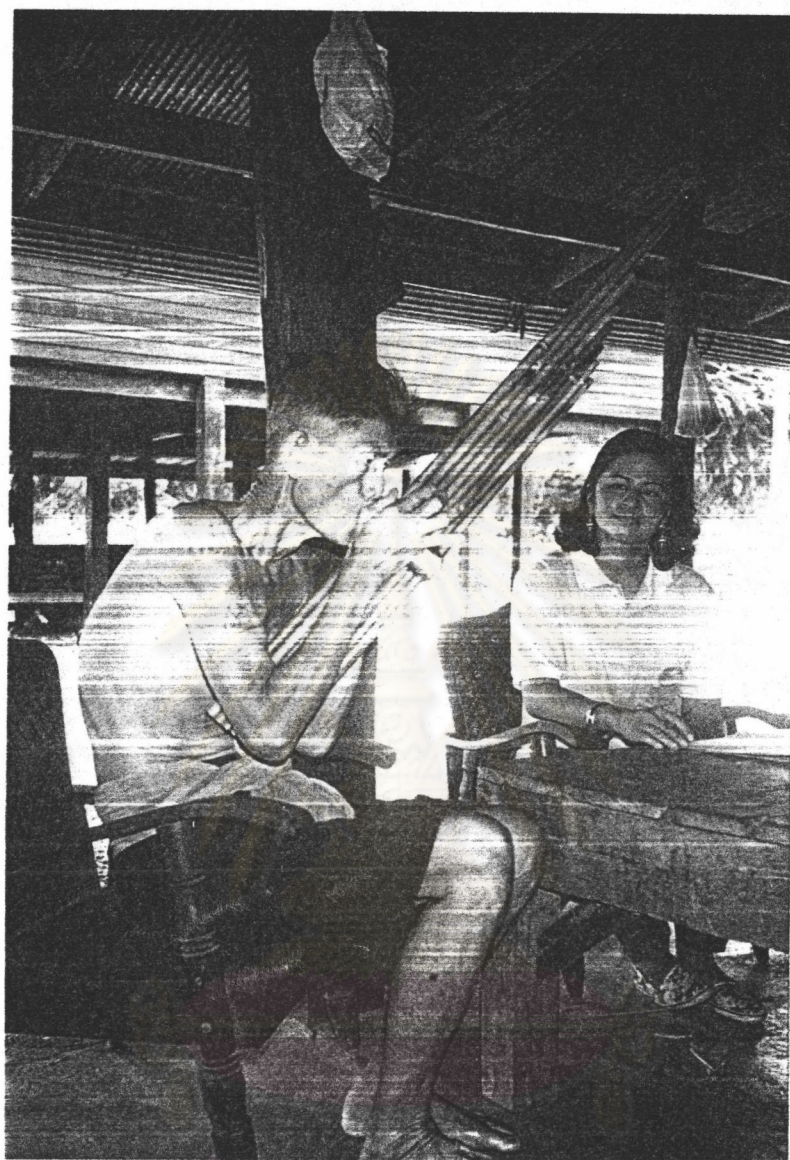
นายสมัย อ่อนวงศ์ อายุ 60 ปี หมอแคนชาวไทยทรงดำเพชรบุรี
 สำนักรับการเป่าแคนประกอบการฟ้อน 4 เพลง คือ แคนย่าง แคนเล่น แคนกะแล้
 และ แคนเวียง

ณ บ้านเลขที่ 92/3 หมู่ 5 ต. ทับคาง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี
 วันที่ 19 มิถุนายน 2537 เวลา 13.30 น.

นายสี ทมมิต อายุ 89 ปี อดีตหมอแคนผู้อาวุโสชาวไทยทรงดำนครปฐม
สาธิตวิธีการการเป่าแคนประกอบการฟ้อน

ณ บ้านเลขที่ 14 หมู่ 1 ต. ดอนพุทธา อ. ดอนตูม จ. นครปฐม
วันที่ 12 พฤศจิกายน 2537 เวลา 14.00 น.

นายชวน ทมมีด อายุ 66 ปี หมอแคนชาวไทยทรงดำนครปฐม
 สานิตการเป่าแคนประกอบการฟ้อน 3 เพลง คือ สุดสะแนน, เกลิงส์ร้อย
 และแคนเวียง

ณ บ้านเลขที่ 14 หมู่ 1 ต. ดอนพุทรา อ. ดอนตูม จ. นครปฐม
 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2537 เวลา 14.30 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

นายชุนทอง ปิ่นทอง อายุ 55 ปี หมอแคนชาวไทยทรงดำราชบุรี
สาธิตการเป่าแคนประกอบการฟ้อน 2 เพลง ได้แก่ แคนเซ็ง สุดละแนน

ณ ลานฟ้อน หมู่บ้านดอนคา อ. บางแพ จ. ราชบุรี เวลา 20.00 น.

นายสง่า สง่างาม อายุ 22 ปี หมอแคนชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรี
สาธิตการเป่าแคนประกอบการฟ้อน 3 เพลง ได้แก่ สุดสะแนน ไม้ซ้าย และลำยาว

ณ บ้านเลขที่ 51 หมู่ที่ 3 ต. บางกุ่ม อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี

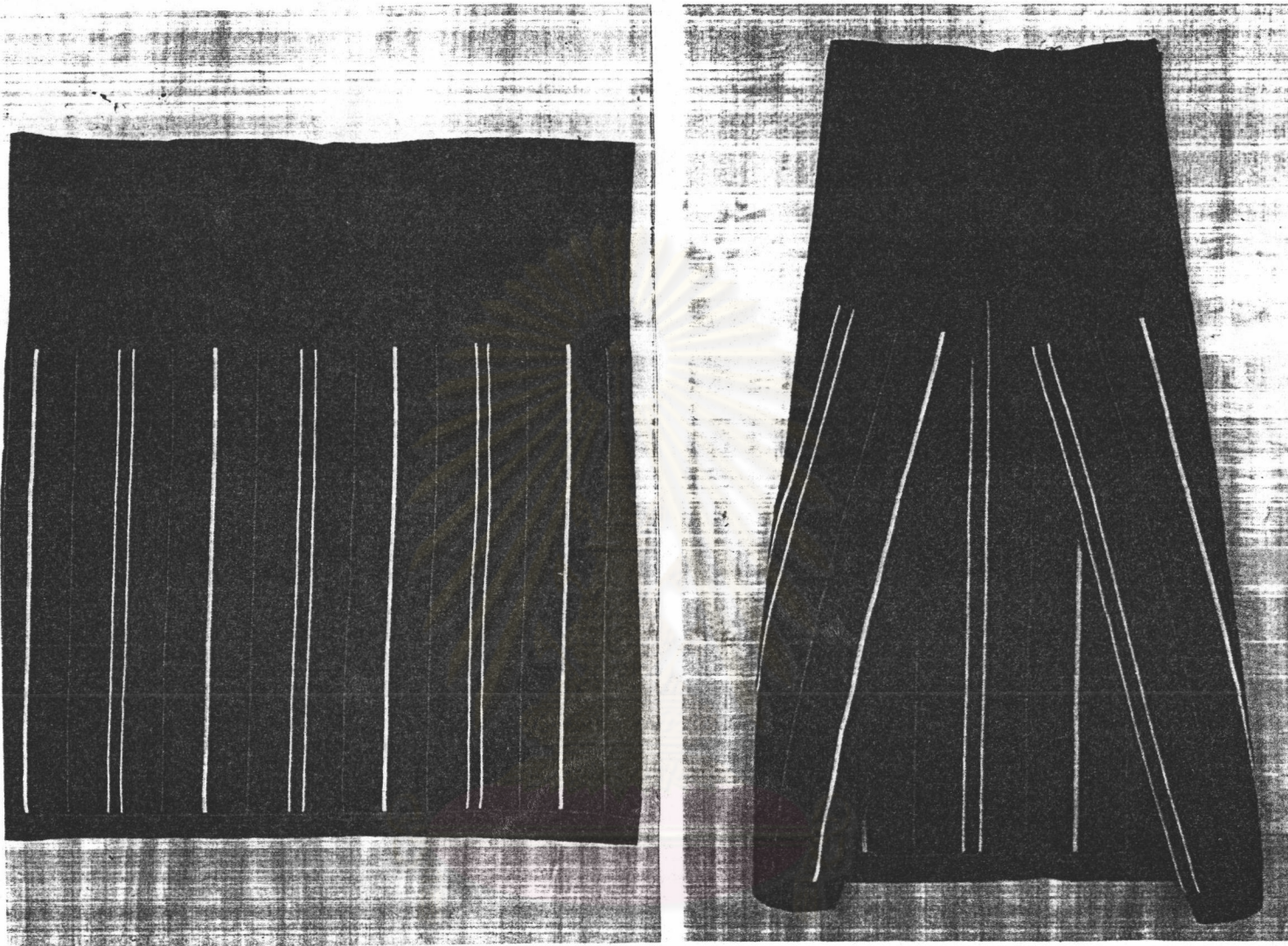
ภาคผนวก ง

ภาพเครื่องดนตรี การแต่งกาย การฟ้อนรำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

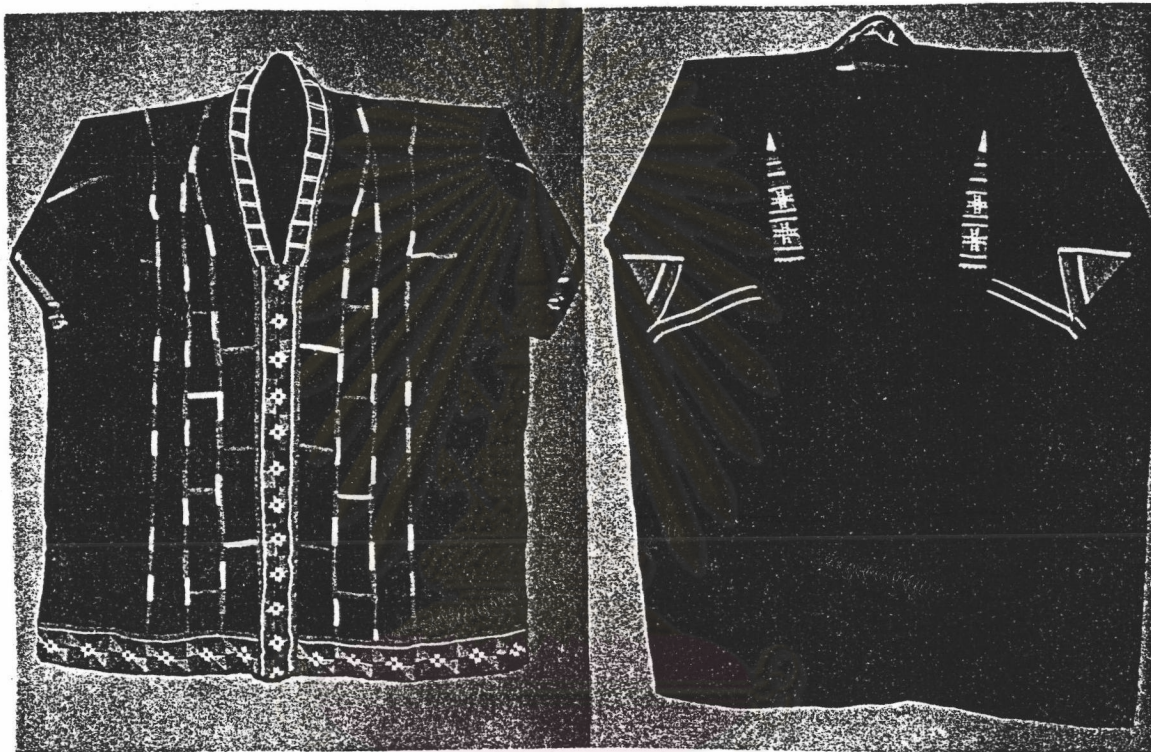
แคน เครื่องดนตรีพื้นบ้านชนิดเดียวที่ใช้ประกอบการฟ้อนไทยทรงดำ ซึ่งนิยมใช้
แคน 7 หรือแคน 8

รูปลักษณะของผ้าชีนลายแดง โม ประกอบด้วย หัวชีน, ตัวชีน และเชิงชีน

ลักษณะของลายผ้าชีน จะเป็นทางยาวลงมา ทอด้วยไหมสีขาว สลับกัน สีน้ำเงินเข้ม

ผ้าชีนผืนหนึ่ง มีขนาดกว้างประมาณ 85 เซนติเมตร และยาวประมาณ 95 เซนติเมตร

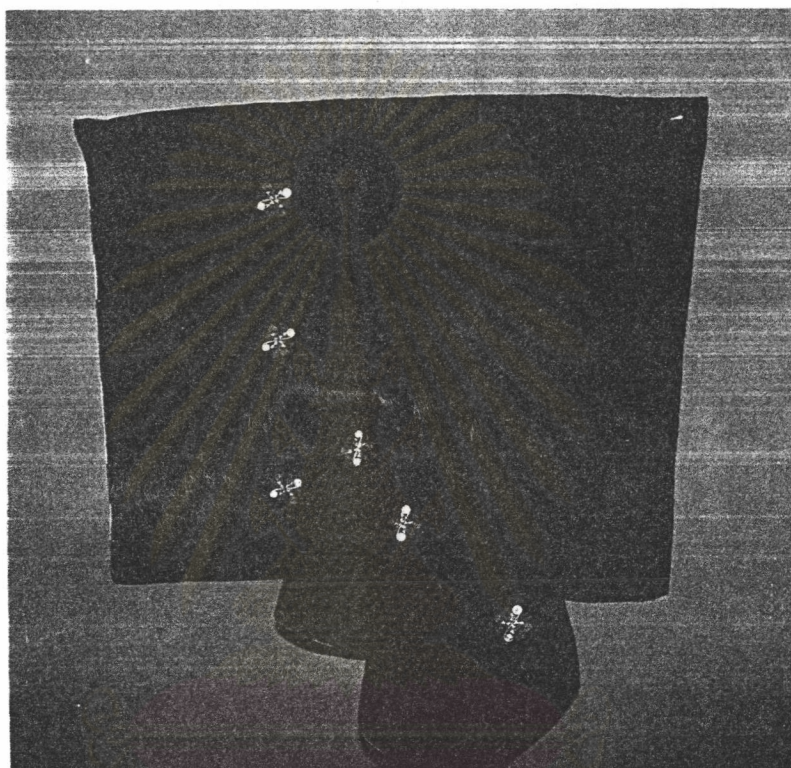

รูปลักษณะเสื้อยี่ห้อของผู้หญิง ไทยทรงดำซึ่งใส่ได้ 2 ด้าน

ด้านที่ 1 มีลายปักมากใช้สำหรับประเพณีงานศพ หรือ ญาติผู้ใหญ่ใช้รับทบทวง

พาดไหล่ในประเพณีการแต่งงาน

ด้านที่ 2 ลายปักน้อย ใช้ในงานประเพณีไทยทรงดำทั่วไป เช่น งานประเพณี
อันคอน งานแต่งงาน

ผ้าเปียว เป็นผ้าที่ทอจากฝ้ายย้อมสีครามเข้ม ที่ชายผ้าทั้ง 2 ข้าง บักตงแต่งด้วย
เส้นไหมสีแดง สีส้ม สีขาว เป็นลายขอกุด ใช้สำหรับเป็นผ้าพันคาดอกแทนการสวมเสื้อ หรือใช้
เป็นผ้าสไบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

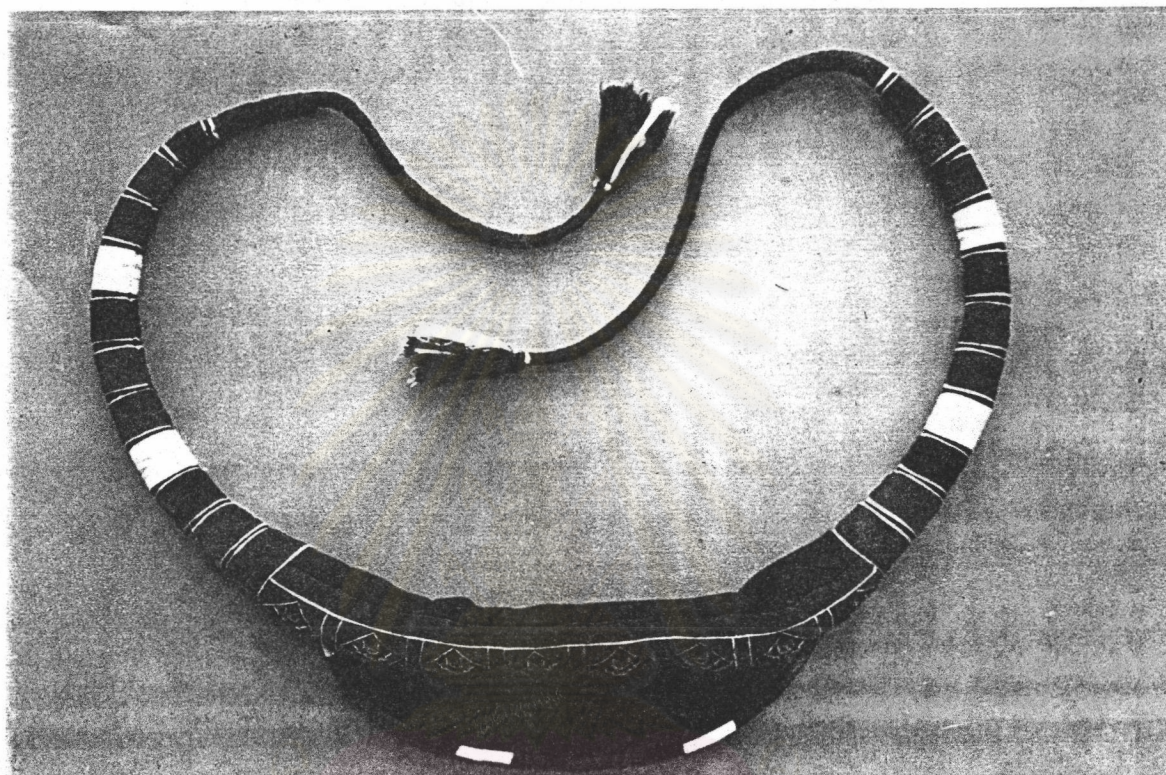
เสื้อยี่ของผู้ชายไทยทรงดำ เป็นเสื้อทอด้วยผ้าข้อมสีดำ ตัวใหญ่ยาวคลุมเข่า แขนยาว คอกลม ผ้าหน้าตลอด ในลักษณะบายโบทางหนึ่ง รอบคอเสื้อเย็บกันตกแต่งด้วยผ้าไหมสีต่าง ๆ ได้เช่นเสื้อด้านนอกทั้ง 2 ซ้าง และชายเสื้อยี่ด้านในจะปักตกแต่งด้วยผ้าไหมเป็นรูปทรงเรขาคณิต ที่ตะเข็บเสื้อตั้งแต่ใต้แขนลงมาปักตกแต่งด้วยผ้าไหมหลากสี และปักเป็นลายชอกุกุด โดยทั่วไปใช้ใส่ในงานประเพณีไทยทรงดำ

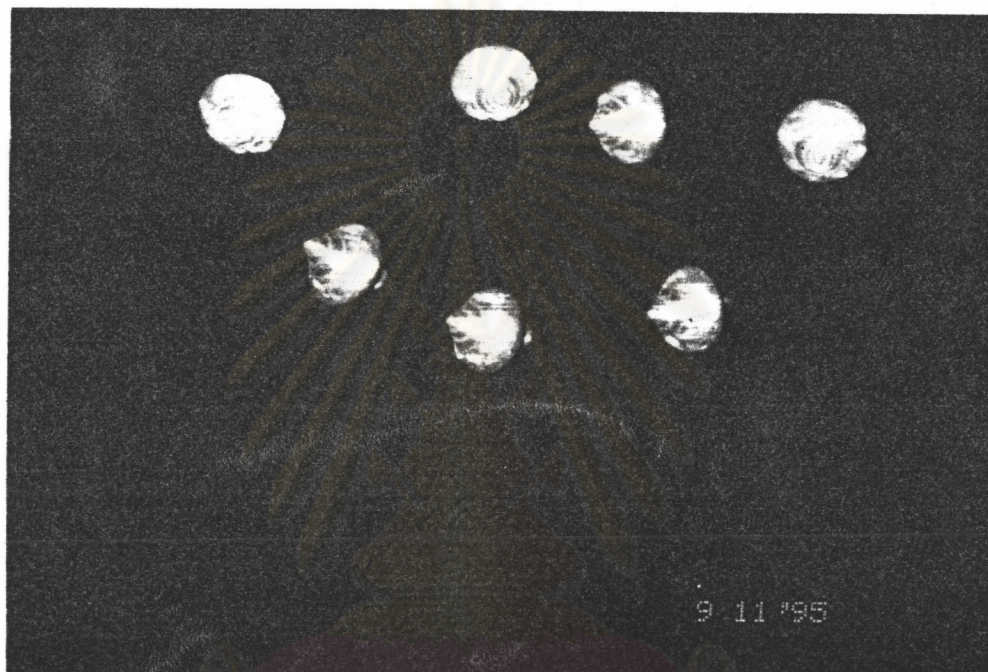
ศูนย์วิทยทรัพยากร

รูปลักษณะเสื้อกั๊กของผู้ชายไทยทรงดำ เป็นเสื้อผ้าฝ้ายย้อมสีดำ ตัดเย็บเข้ารูปที่สะเอว
แขนยาว คอตั้งผ่าหน้ามีสายทำรังคัมสำหรับติดกระดุมเงินประมาณ 12 เม็ด

หลวม เป็นกระเป๋าลักษณะคล้ายรังผึ้งของผู้ชายไทยทรงดำใช้สำหรับใส่ของใช้ส่วนตัว
 ตัดเย็บด้วยผ้าฝ้าย ด้านหน้าตกแต่งด้วยผ้าไหม เป็นรูปทรงเรขาคณิต ที่ปลายทั้งสองของหลวม
 เรียวเล็กลง เพื่อใช้สำหรับผูกไว้ที่สะเอวด้านหลัง

กระดุมยอดแหลม ซึ่งทำด้วยเงิน เป็นเครื่องประดับชนิดหนึ่งที่ใช้ในการแต่งกายของ
ผู้หญิงและผู้ชายไทยทรงดำ

เครื่องประดับที่ใช้ในการฟ้อนของหญิงไทยทรงดำ ได้แก่ กำไล ต่างหู แหวน
ซึ่งทำด้วยเงินเป็นของ นางสาว แซ่ฉู่ ชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรี

ณ บ้านเลขที่ 45 หมู่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี
วันที่ 17 สิงหาคม 2537

การแต่งกายตามประเพณีพื้นบ้าน ไทยทรงดำเพชรบุรี

ผู้หญิง นุ่งชิ้นลายแดง โมด้วยวิธีการจับชายผ้าทั้ง 2 ด้าน มาทับกันตรงกลาง โดยให้ชายผ้าขึ้นด้านหน้าสั้นกว่าชายผ้าขึ้นด้านหลัง พบหัวขึ้นจากเอวลงมาจะมีลักษณะคล้ายรูปสามเหลี่ยมคาดเข็มขัดเงิน พันคาดอกด้วยผ้าเปียว ทั้งชายผ้าที่ห้อยลงมาข้างหนึ่ง

ผู้ชาย สวมกางเกงขายาวทรงแคบสวมเสื้อโต ใช้ผ้าขาวม้าคาดสะเอวแทนกระเป๋าทหลวม

ผู้สำริด

1. นางสาวนิต เกษมสงคราม	อายุ 58 ปี	2. นางแบน ดั่งสนั่น	อายุ 52 ปี
3. นายโพธิ์ ตือพงศ์	อายุ 62 ปี	4. นางแค้ม ยอดทอง	อายุ 50 ปี
5. นางคำพริ้ว อุปมา	อายุ 54 ปี		

ณ บ้านเลขที่ 4 หมู่ 5 ต. ทนองปรัง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

วันที่ 19 กันยายน 2536

การแต่งกายในชุดผ้าไหมแบบโบราณของไทยทรงดำ ผ้าชิ้นย่อมไหมสีแดงและสีม่วง
ทอเป็นลายตาหมี ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากผ้าชิ้นลายแดงโมที่ชาวไทยทรงดำใช้กัน โดยทั่วไป
ในปัจจุบัน

นางถนอม ยิ้มละมัย ชาวไทยทรงดำเพชรบุรี อายุ 60 ปี

ณ ลานแสดงแสงสีเสียง งานพระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2537 เวลา 19.00 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

สาธิตขั้นตอนการทำผมทรงปั้นเกล้า ต้องเป็นผมที่ยาวประมาณ 2 ฟุต เกล้ารวมม้วน
 ตลบไว้กึ่งกลางศีรษะ เอาชายผมสอดไว้ข้างใน แล้วใช้ไม้ขีดเกล้า เสียบขีดผมไว้กันไม่ให้หลุด
 สาธิตโดย นางนาง สว่างาม ชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรี อายุ 70 ปี

ณ บ้านเลขที่ 51 หมู่ที่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี
 วันที่ 17 กันยายน 2537 เวลา 15.00 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

ทรงผม "ปั้นเกล้า" มวยผมจะตั้งอยู่กึ่งกลางศีรษะ ด้านหน้าทรงผมจะมีลักษณะเป็น

ลอนใหญ่

นางนาง สว่างาม ชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรี อายุ 70 ปี

ณ บ้านเลขที่ 51 หมู่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี

วันที่ 17 กันยายน 2537 เวลา 16.00 น.

ชมทรงปั้นเกล้าด้านหลัง ซึ่งจะหุ้มให้เรียบร้อย ชมวดเป็นมวยผมตั้งบนกึ่งกลางศีรษะ
ใช้หวีล็บ เลียบไว้ไม่ให้ผมหลุด

นางแพ สุ่มนัส ชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรี อายุ 70 ปี

นางนาง ส่างาม ชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรี อายุ 70 ปี

ณ บ้านเลขที่ 51 หมู่ 3 ต. บางกุ้ง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี
วันที่ 17 กันยายน 2537 เวลา 16.00 น.

ภาพถ่าย ทรงผม "ปั้นเกล้า" ของนางปราณี แคว่มวงศ์ ชาวไทยทรงดำเพชรบุรี
 ถ่ายเมื่ออายุ 16 ปี เป็นการเกล้ามวยตั้งไว้บนกลางศีรษะ โดยเสียบผมไว้ด้วยไม้ขีดเกล้า ซึ่ง
 ทำด้วยเงิน เพื่อให้ผมหลุด

ณ บ้านเลขที่ 4 หมู่ 2 ต. ทนองปรัง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี
 วันที่ 15 กันยายน 2536 เวลา 14.00 น.

ลูกคอน เย็บด้วยผ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสข้างในบรรจุเมล็ดขนุนหรือเมล็ดมะขาม เพื่อถ่วงน้ำหนักที่มุมทั้ง 4 และจุดกึ่งกลางลูกคอนลูกคอนด้านหนึ่งติดพู่ห้อยด้วยไหมพรม และที่จุดกึ่งกลางของลูกคอนด้านหนึ่ง ใช้ด้ายข่วนเป็นเกลียวคล้ายเชือกเย็บติดไว้ใช้สำหรับจับ เหวี่ยง โยน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

การแอ่วลาว การแอ่วลาว จะเล่นสลับกับการฟ้อนไทยทรงดำ ในงานประเพณีพื้นบ้าน
อันคอน โดยฝ่ายหญิง และฝ่ายชายจะต้องมีแม่ซั๊บ และพ่อซั๊บที่มีความสามารถในการแอ่วลาว

สาธิตโดยแม่ครูคำพริ้ว อุบมา ชาวไทยทรงดำเพชรบุรี อายุ 54 ปี

ณ ลานฟ้อน บ้านเลขที่ 4 หมู่ 5 ต. ทนงบร้ง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี
วันที่ 19 กันยายน 2536 เวลา 14.30 น.

ฟ้อน ไทยทรงดำ ลักษณะการฟ้อน ผู้ฟ้อนจะเดินฟ้อนเป็นวงกลมทวนเข็มนาฬิกา โดยมีหมอแคนเป่าแคนอยู่กลางวง กลุ่มลูกคู่จะตบมือให้จังหวะตามท่วงทำนองเพลง

ในภาพนี้เป็นการฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคนอย่าง ผู้ฟ้อนฝ่ายหญิง แต่งกายในชุดพื้นบ้าน คือ นุ่งซิ่นลายแดงไหม โดยจับชายผ้าทั้ง 2 ข้างมาทบกันตรงกลางสวมเสื้อก้อมใช้สไบพาดเฉียง และใช้ผ้าเปี้ยวพันคาดอกแทนเสื้อทำผมทรงปั้นเกล้า ผู้ฟ้อนฝ่ายชาย แต่งกายด้วยเสื้อก้อม กางเกงขายาว คาดกระเป๋าลวมหรือผ้าขาวม้าที่สะเอว

ผู้สาธิตการฟ้อนเป็นชาวไทยทรงดำหมู่บ้านหนองปรัง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

1. หมอแคน นายโพธิ์ ตือพงศ์ อายุ 62 ปี
2. นายสนั่น โพโค อายุ 28 ปี
3. นางเพียร มีโชค อายุ 58 ปี
4. นายอำนวย รอดดี อายุ 38 ปี

ณ ลานฟ้อนบ้านแม่ครุคำพริ้ว อุปมา

วันที่ 19 กันยายน 2535 เวลา 13.10 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเริ่มต้นของการฟ้อนไทยทรงดำ ด้วยการเป่าเพลงแคน และลูกคู่ปรบมือให้จังหวะ โดยผู้ฟ้อนฝ่ายหญิงจะเริ่มออกมาฟ้อนไปตามวงทิศทางทวนเข็มนาฬิกา ต่อจากนั้นฝ่ายชายก็จะฟ้อนตามออกมา

สาธิตโดย แม่ครูชาวไทยทรงดำ บ้านหนองปร่ง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

ณ ลานฟ้อน บ้านแม่ครูคำพำ ร้า อุปมา เลขที่ 4 หมู่ที่ 5 ต. หนองปร่ง

อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

วันที่ 19 กันยายน 2536

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ทำพ็อนเกี้ยว

ภาพที่ 1 เป็นลักษณะของทำพ็อนนั่งเกี้ยว โดยฝ่ายชาย และฝ่ายหญิงจะนั่งยอง ๆ หันหน้าเข้าหากัน ฝ่ายหญิงพ็อนทำบัดบ้อง ฝ่ายชายพ็อนทำตัดมือ

ภาพที่ 2 เป็นทำพ็อนนั่งเกี้ยวที่ฝ่ายชายนั่งยอง ๆ ซ้อนหลังฝ่ายหญิง ในท่วงทำพ็อนควงมือ

การแต่งกาย แต่งกายตามประเพณีพื้นบ้านไทยทรงดำนครปฐม

ผู้สาธิต ฝ่ายหญิง 1. นางน้อง เพชรเขียน ชาวไทยทรงดำนครปฐม อายุ 60 ปี

2. นางวิเชียร เพชรเอี้ย ชาวไทยทรงดำนครปฐม อายุ 58 ปี

ผู้สาธิต ฝ่ายชาย 1. นายบุญทรง เพชรธรม ชาวไทยทรงดำนครปฐม อายุ 50 ปี

2. นายบุญชู กำปุก ชาวไทยทรงดำนครปฐม อายุ 63 ปี

ณ ลานช่วงบ้านนางวิเชียร เพชรเอี้ย บ้านเลขที่ 94 หมู่ 12 ต. บางปลา

อ. บางเลน จ. นครปฐม

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2537 เวลา 13.30 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

บรรรยากาศการพ้อน ณ ลานพ้อนใหญ่ ในงานประเพณีไทยทรงดำ ประจำปี 2537

บริเวณงานประดับด้วยหลอดไฟฟ้าหลากสี ชาวไทยทรงดำทุกเพศทุกวัยมารวมตัวกัน

พ้อนอย่างสนุกสนาน ในชุดแต่งกายตามประเพณีที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชน

ณ ลานพ้อนหมู่บ้านห้วยท่าช้าง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

วันที่ 23 เมษายน 2537 เวลา 20.00 น.

กลองชุดใช้ดีประกอบจังหวะในการฟ้อนไทยทรงดำสมัยปัจจุบัน ซึ่งได้รับอิทธิพลจาก
สังคมภายนอก

ณ ลานฟ้อนใหญ่งานประเพณีไทยทรงดำประจำปี 2537 หมู่บ้านห้วยท่าช้าง
อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

วันที่ 23 เมษายน 2537 เวลา 21.00 น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

รถบรรทุกขนาดเล็กติดตั้งเครื่องขยายเสียงเพื่อใช้เป็นเวทีวงดนตรีในลานพ่อน้อย คือ การเป่าแคน ตีกลอง เพื่อประกอบการพ่อน

ณ ลานพ่อน้อยงานประเพณีไทยทรงดำ หมู่บ้านห้วยท่าช้าง อ. เขาย้อย
จ. เพชรบุรี

วันที่ 23 เมษายน 2537 เวลา 22.30 น.

ประวัติผู้เขียน

นางเอี่ยมพร เน่าว้เย็นผล เกิดวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ.2501 ที่ ต. นบพิตำ อ.ท่าศาลา จ. นครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา เมื่อปีการศึกษา 2524 และสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกปฐมวัยศึกษา จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อปีการศึกษา 2533 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2536 ปัจจุบันรับราชการที่ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย